

Пропозиції аграріям (наслідки впливу бойових дій на ґрунти) [1]

У непростих умовах воєнних дій ми продовжуємо роботу з підтримки сільськогосподарської галузі України. Вплив різного роду зброї на стан поверхні ґрунту на полях України потребує всебічного аналізу (хімічного, фізичного та біологічного). Звичайно ж, такі роботи можливо проводити тільки після перевірки на предмет наявності вибухових об'єктів та розмінування території.

Співробітники Інституту провели обстеження земельних ділянок, які зазнали різного виду порушень в результаті авіаційних та артилерійських обстрілів. Зафіксовано стан поверхні ґрунту на полях на 8.05.2022, у місцях пошкодження земельних ділянок відібрано проби ґрунту та визначено його хімічний склад. За результатами аналізу не виявлено суттєвих змін вмісту макроелементів (азоту, фосфору та калію).

Ми рекомендуємо після розмінування провести роботи щодо вилучення крупних уламків снарядів задля безпечного виконання агрозаходів.

Залежно від розміру пошкоджень ґрунту пропонуємо:

- вирви глибиною понад 1,5–2,0 м засипати материнською породою та ґрунтовою масою, що залишились на місці вибуху, в порядку, який забезпечить найбільшу продуктивність рекультивованих земель (рис.1);
- вирви глибиною до 1,5 м (рис. 2-4)- засипати ґрунтовою масою, що залишилась на місці вибуху;
- вирівняти поверхню ґрунту.

Для визначення стану ґрунтового покриву, що зазнав руйнацій внаслідок воєнних дій, пропонується провести ґрунтово-агрохімічне обстеження території для визначення ступеню погіршення стану ґрунту, та розробки плану заходів з його рекультивації.

У разі великих за глибиною і площею пошкоджень через 2-5 років потрібно буде провести відновлення ґрунтового покриву шляхом додавання ґрунтової маси в місцях просадок та вирівнювання поверхні.

Неминучі артефакти — дрібні уламки снарядів, після такого роду воєнного впливу, навряд чи будуть вилучені з ґрунту в найближчий час (рис. 5). Тому можемо рекомендувати поки що просто не звертати на них уваги.

Ілюстрації до пропозицій [2]

<https://old.issar.com.ua/uk/propozyciyi-agrariyam-naslidky-vplyvu-boyovyh-diy-na-grunty>

Посилання

[1] <https://old.issar.com.ua/uk/propozyciyi-agrariyam-naslidky-vplyvu-boyovyh-diy-na-grunty>

[2] https://old.issar.com.ua/downloads/propozyciyi_agrariyam_1.pdf